

WAGENINGEN, CENTRUM VAN LANDBOUWWETENSCHAP

Wageningen is het centrum van landbouwwetenschap in Nederland. Het is de zetel van de Landbouwhogeschool met vele, in afzonderlijke laboratoria gevestigde afdelingen. Tevens zijn er een groot aantal van de autonome landbouwkundige instituten te Wageningen gevestigd.

In het algemeen kan gezegd worden, dat de Landbouwhogeschool een instelling is van onderwijs en fundamenteel onderzoek. De autonome instituten verrichten in hoofdzaak toegepast onderzoek; zij richten zich vooral op de praktijkproblemen. De meeste autonome instituten zijn door het Rijk gesubsidieerde Stichtingen en gecoördineerd in de Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek. Enkele worden door industrieën gefinancierd.

In de laatste jaren zijn vele problemen aangevat. Nieuwe gebouwen zijn tot stand gekomen, andere worden thans gesticht of zijn in voorbereiding.

Landbouwkundig Onderzoek

In het volgende wordt een overzicht gegeven van de gebouwen voor de laboratoria en instituten te Wageningen sedert 1918 (tevens zijn enige nieuwe instellingen genoemd, die nog niet over een eigen gebouw beschikken). De adressen zijn vermeld in de Wageningse gids en in de telefoongids.

Afdelingen van de Landbouwhogeschool

- 1922 Laboratorium voor Plantenfysiologisch Onderzoek
- 1922 Laboratorium voor Microbiologie
- 1923 Laboratorium voor Tuinbouwplantenteelt
- 1923 Laboratorium voor Phytopathologie
- 1925 Instituut voor Veredeling van Landbouwgewassen
- 1925 Instituut voor Landbouwwerktuigen en -gebouwen (in 1954 verhuisd naar nieuw gebouw)
- 1925 Laboratorium voor Veeteelt
- 1929 Laboratorium voor Erfelijkheidsleer
- 1932 Laboratorium voor Landbouwscheikunde
- 1933 Instituut voor Bosbouwkundig Onderzoek
- 1934 Laboratorium voor Plantkunde
- 1935 Aula

- 1935 Centrale Bibliotheek
- 1939 Laboratorium voor Tropische Landbouwplantenteelt
- 1941 Laboratorium voor Zuivelbereiding en Melkkunde
- 1948 Gebouw voor Agrarisch-economische wetenschappen
- 1952 Afdeling Landbouwhuishoudkunde
- 1953 Laboratorium voor Landmeetkunde
- 1953 Laboratorium voor Landbouwplantenteelt
- 1954 Laboratorium voor Fysiologie der Dieren
- 1954 Afd. Landbouwwerktuigkunde en -gebouwen
- 1954 Laboratorium voor Technologie
- 1955 Proefboerderij van het Lab. voor Fysiologie der Dieren
- 1955 Afdeling Sociologie en Sociografie
- 1955 Afdeling Graslandcultuur
- 1955 Gebouw voor Wiskunde (voorheen Hulpgebouw Duivendaal)
- 1956 Afdeling Cultuurtechniek
- 1956 Laboratorium voor Weg- en Waterbouwkunde
- 1957 Zoologisch Laboratorium
- 1957 Laboratorium voor Landbouwscheikunde
- 1957 Laboratorium voor Virologie
- .. (Laboratorium voor Organische Chemie)
- .. (Laboratorium voor Fysische en Kolloïdchemie)

Autonome Instituten

- 1935 Centraal Bemestingsproefveld voor de Fruitteelt "De Lange Ossekampen"
- 1939 Centraal Instituut voor Landbouwkundig Onderzoek (opgeheven in 1956)
- 1945 Stichting voor Bodemkartering
- 1947 Bosbouwproefstation T.N.O.
- 1947 Landbouwkundig Bureau voor Thomasslakkenmeel
- 1949 Laboratorium voor Landbouwscheikundig Onderzoek en Stichting Voorlichtingsdienst voor Superfosfaat van de Nederlandse Superfosfaat Industrie
- 1949 Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Landbouwzaden en Aardappelpootgoed, N.A.K. (uitbreiding)
- 1949 Centraal Orgaan ter Bevordering van de Veredeling en de Voorziening met Voortkweekingsmateriaal van Landbouwgewassen (Bornsesteeg 59)
- 1949 Proefboerderij "de Hoge Born" van het Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouwgewassen (I.V.R.O.)

- 1950 Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek (I.P.O.)
- 1950 Nederlands Landbouwmuseum (uitbreiding)
- 1951 Droogtechnisch Laboratorium (sedert 1956 een afdeling II van het I.B.V.L.)
- 1951 Stichting Landbouw Fysisch-Technische Dienst (L.F.T.D.)
- 1951 Centrum voor Landbouwdocumentatie
- 1951 Plantenziektenkundige Dienst (uitbreiding)
- 1952 Internationaal Landbouwstudiecentrum
- 1952 Instituut voor Bewaring en Verwerking van Tuinbouwprodukten (I.B.V.T.)
- 1952 Station voor Maalderij en Bakkerij (uitbreiding)
- 1952 Stichting voor Plantenveredeling
- 1952 Stichting ter Verbetering van Voortkweekingsmateriaal van Houtopstanden
- 1953 Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek T.N.O.,
Afd.Graan-, Meel- en Broodonderzoek
- 1953 Instituut voor Veredeling van Tuinbouwgewassen
- 1953 Nederlands Vlasinstituut
- 1953 Stichting voor Aardappelbewaring (sedert 1956 afd.I van het I.B.V.L.)
- 1954 Stichting Mechanisatie Centrum:
 - Afd.Landbouwwerktuigkunde en -gebouwen (behorende tot de Landbouwhogeschool)
 - Instituut voor Tuinbouwtechniek en Centrum voor Tuinbouw-techniek
 - Instituut voor Landbouwtechniek en Rationalisatie
 - Stichting Centrale Werkplaats
- 1953 Proefboerderij "De Bouwing" (P.A.W., I.B.S. en I.B.V.L.)
- 1954 Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouwgewassen (I.V.R.O.)
- 1954 Rijksproefstation voor Zaadoontrôle (uitbreiding)
- 1955 Stichting voor Landbouwhuishoudkundig Onderzoek
- 1955 Afdeling Bewerking Waarnemingsuitkomsten T.N.O., onderafdeling Wageningen
- 1955 Logeergebouw
- 1955 Laboratorium voor Bemestingsonderzoek (Landbouwkundige Dienst Chilisalpeter)
- 1955 Stichting Nederlands Graan-Centrum
- 1955 Centrum voor Plantenfysiologisch Onderzoek

- 1955 Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding
- 1955 Internationaal Instituut voor Landaanwinning en Cultuur-
techniek
- 1956 Centrum voor Landbouwwiskunde
- 1956 Instituut voor Biologisch en Scheikundig Onderzoek van
Landbouwgewassen (I.B.S.)
- 1956 Proefstation voor de Akker- en Weidebouw (P.A.W.)
- 1956 Landbouwkundig Bureau voor Thomasslakkenmeel (uitbreiding)
- 1956 Instituut voor Bewaring en Verwerking van Landbouwproduk-
ten (I.B.V.L.)
- 1956 Plantenziektenkundige Dienst (toevoeging van nieuw labora-
torium voor het toetsen op resistentie tegen aardappelziek-
ten)
- 1957 Centrum voor Landbouwpublicaties
- 1957 Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek (I.P.O.)
(uitbreiding)
- 1957 Instituut voor de Toepassing van Atoomenergie in de Landbouw
- 1957 Instituut voor Bedrijfsgebouwen

De meeste oudere laboratoria zijn sedert 1948 gemoderniseerd. In de 49 afdelingen van de Landbouwhogeschool en de 45 autonome instituten werken 600 onderzoekers en 1600 andere personen, allen wonend te Wageningen. Van de 2200 personeelsleden behoren 567 tot de Landbouwhogeschool. De proefterreinen te Wageningen hebben een oppervlakte van meer dan 300 ha. Enige instituten hebben tevens een buitendienst (bijv. Bosbouwproefstation T.N.O., de Plantenziektenkundige Dienst, het Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek, de N.A.K., de Stichting voor Plantenveredeling, de Stichting voor Bodemkartering, het Instituut voor Landbouwmechanisatie en Rationalisatie). Buiten Wageningen zijn 310 ha in gebruik bij Wageningse instituten. Het Laboratorium voor Bloembollenonderzoek (Lisse) en het Biologisch Station (Wijster) zijn buiten Wageningen gevestigd; beide instituten zijn van de Landbouwhogeschool.

De jaarlijkse gids, "Wageningen, Centre of Agricultural Science" *, geeft een overzicht van het in gang zijnde onderzoek.

* Haan, H. de and Uilenburg, N.G., Wageningen, Centre of Agricultural Science. 11th edition. 1956, 152 p.

In April 1957 verschijnt de 12e editie. Dit adresboek van alle Wageningse landbouwkundige instellingen is gesteld in de Engelse taal (de adressen zijn tevens aangegeven in de Nederlandse, Franse en Duitse taal).

Landbouwonderwijs

De Landbouwhogeschool is de bron voor de middelbare en winterlandbouwscholen in Nederland. Een groot gedeelte der leraren is te Wageningen gevormd. Op dit ogenblik zijn er 4 middelbare landbouwscholen, 3 middelbare tuinbouwscholen, 1 middelbare school voor tropische landbouw, 1 voor bosbouw- en cultuurtechniek, 2 voor zuivel en ver 45 landbouwwinterscholen en 10 tuinbouwwinterscholen (1 voor bloementeel).¹⁾

De Landbouwhogeschool is tevens de bron voor de staven van:

Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening
Landbouwhogeschool zelf
Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek T.N.O.
Autonome instituten te Wageningen
Instituten buiten Wageningen
Land- en tuinbouwscholen
Landbouwvoorlichtingsdienst (landbouw, tuinbouw, grond- en pachtzaken, veeteelt en pluimveeteelt, bijenteelt en zuivel)
Voedselvoorziening
Boswezen en Natuurbescherming
Visserijen
Cultuurtechnische Dienst
Nederlandse Heidemaatschappij
Grontmij.
Zuiderzeewerken
Land- en tuinbouworganisaties
Zuivelcoöperaties
Keuringsdiensten (N.A.K.)
Kweekbedrijven
Landbouwindustrieën (zuivel, bier, stocarton, hout en papier, conserven, olie, enz); Handel

¹⁾ Verder zijn er 310 lagere land- en tuinbouwscholen; de leerkrachten hiervoor stammen echter niet van de Landbouwhogeschool.

Verder werken ongeveer 300 afgestudeerden van de Landbouwhogeschool in het buitenland bij:

Cultuurondernemingen in tropische en sub-tropische landen
Proefstations
Boswezen
Hoger Landbouwonderwijs
Internationale organisaties
Buitenlandse Agrarische Voorlichting (landbouwvertegenwoordigers in het buitenland)

Sedert de stichting van de Landbouwhogeschool in 1918 hebben meer dan 2300 studenten hun studie voltooid.

Landbouwvoorlichting

De Rijkslandbouwvoorlichtingsdienst is in Nederland grotendeels gedecentraliseerd, maar 15 consulenten in algemene dienst (specialisten bijv. voor zaadteelt, voeder- en weidebouw, boerderijbouw, landbouwwerktuigen) wonen te Wageningen. De meeste consulenten hebben echter een ambtsgebied. Zij werden te Wageningen opgeleid en vormen de schakel tussen wetenschap en praktijk. Vele jonge afgestudeerden werken bij de voorlichtingsdienst onder leiding der consulenten.

Budget

Het Rijk besteedt grote sommen geld voor onderzoek, onderwijs en voorlichting.

Het is een bekend feit dat een concern als Philips - Eindhoven honderden wetenschappelijke werkers in dienst heeft. De directie verwacht van hen dat nieuwe mogelijkheden geschapen worden. Hetzelfde geldt voor Wageningen als landbouwkundig centrum.

In het algemeen kan gezegd worden, dat ieder jaar $\pm 0.5\%$ van de brutowaarde van de produktie op landbouwgebied (meer dan 4 miljard gulden) besteed wordt voor de rationalisatie van de landbouw in Nederland en de verhoging van de produktie.

De activiteiten van landbouwkundige organisaties zijn bovendien van grote betekenis.

Wageningen, een zendstation

Landbouwers en tuinders hebben begrip voor hun taak; het zijn vakmensen. Zonder hen zou Wageningen niet veel meer zijn dan een

centrum van wetenschap, doch dank zij hun bevattingsvermogen is het een belangrijk zendstation.

Vele landbouwers en tuinders zijn correspondent bij het rassenonderzoek en vele professoren en directeuren zijn voorzitter, lid of adviserend lid van besturen op landbouwgebied.

Internationale uitwisseling van gegevens

Het is zeer welkom dat het Rijk en het bedrijfsleven de organisatie van congressen, symposia of werkgroepen bevorderen en het de onderzoekers mogelijk maken daaraan deel te nemen, ook wanneer zij in het buitenland gehouden worden.

Het aantal congressen of andere vormen van internationale samenwerking is in de laatste jaren sterk toegenomen. In Wageningen werden in 1956 16 internationale congressen gehouden; ook in 1957 zullen een aantal internationale congressen te Wageningen plaats vinden.

Deelnemers aan studie-cursussen of bijeenkomsten te Wageningen hebben de gelegenheid in het logeergebouw te overnachten en maaltijden te gebruiken. De kosten zijn laag, daar alleen strikt noodzakelijke uitgaven in rekening worden gebracht.

Sedert 1951 bezit Wageningen een Internationaal Landbouwstudiecentrum. Dit is o.a. het centrum waar jaarlijks zomercursussen worden gegeven op het gebied van de methodiek van de landbouwvoorlichting. In de laatste 4 jaren zijn deze cursussen bijgewoond door meer dan 400 buitenlandse landbouwkundigen, die in hun land bij de voorlichtingsdienst werkzaam zijn.

Tijdschriften, mededelingen, gedrukte jaarverslagen, overdrukken-series en andere periodiek verschijnende publikaties van de
Wageningse laboratoria en instituten

Belmontia (Lab.v.Plantensystematiek en - Geografie)

Beproeversrapport(en) van het Instituut voor Tuinbouwtechniek

Bericht(en) van de Plantenziektenkundige Dienst

Bericht(en) over Rassenkeuze (I.V.R.O.)

Beschrijvende Rassenlijst voor Fruit

Beschrijvende Rassenlijst voor Groentegewassen

Beschrijvende Rassenlijst voor Landbouwgewassen

Boor en Spade (Stichting voor Bodemkartering)
De Bodemkartering van Nederland
Brochures van het Centraal Orgaan
Bulletin(s) van de Bibliotheek der Landbouwhogeschool
Bulletin(s) van het Instituut voor Landbouwtechniek en Rationali-
Bulletin(s) van de Afdeling Sociologie en Sociografie satie
van de Landbouwhogeschool
Euphytica, Netherlands Journal of Plant Breeding
Gestencilde Verslagen van het Laboratorium voor Tuinbouwplanten-
teelt der Landbouwhogeschool
Globale beoordeling(en) van het Instituut voor Landbouwtechniek
Internationaal Contact (Stichting Nederlands Graan-Centrum)
Jaarboek van het Instituut voor Biologisch en Scheikundig Onder-
zoek van Landbouwgewassen
Jaarboek(en) van het Instituut voor Landbouwtechniek
Jaarboekje van de Stichting Nederlands Graan-Centrum
Jaarverslag van het Centrale Bemestingsproefveld voor de Fruit-
teelt "De Lange Ossekampen"
Jaarverslag van het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek
T.N.O.Afd. Graan-, Meel- en Broodonderzoek
Jaarverslag van de Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor
Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Jaarverslag van de Stichting Centraal Orgaan ter Bevordering van
de Veredeling en de Voorziening met Voortkweekingsmateriaal van
Landbouwgewassen
Jaarverslag van de Stichting voor Plantenveredeling
Korte Mededeling(en) van het Bosbouwproefstation T.N.O.
Landbouwdocumentatie
Landbouwkundig Tijdschrift (Red.adres: Verdijkstraat 57, Den Haag),
maandblad van het te Wageningen gevestigde Kon. Genootschap
voor Landbouwwetenschap
Landbouwmechanisatie
Literatuuroverzichten (Centrum voor Landbouwdocumentatie)
Maandschrift voor de Bijenteelt
Mededelingen van het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek
T.N.O., Afd. Graan-, Meel- en Broodonderzoek
Mededeling(en) van het Instituut voor Biologisch en Scheikundig
Onderzoek van Landbouwgewassen (I.B.S.)
Mededeling(en) van het Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek

Mededelingen van het Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouw-
gewassen
Mededeling(en) van het Instituut voor Tuinbouwtechniek
Mededeling(en) van het Instituut voor de Veredeling van Tuinbouw-
gewassen
Mededeling(en) van het Laboratorium voor Plantenfysiologisch
Onderzoek
Mededelingen van het Laboratorium voor Virologie
Mededelingen van de Landbouwhogeschool
Mededelingen van de Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor
Landbouwzaden en Aardappelpootgoed
Mededeling(en) van het Nederlands Vlasinstituut
Mededeling(en) van het Proefstation voor de Akker- en Weidebouw
Mededeling(en) van het Rijksproefstation voor Zaaicontrôle
Mededelingen van de Stichting Nederlands Graan-Centrum
Mededeling(en) van de Stichting voor Plantenveredeling
Miscellaneous publications (Dep. of Plant Taxonomy and Plant
Geography)
Netherlands Journal of agricultural Science
Overdruk(ken) van het Instituut voor Bewaring en Verwerking van
Tuinbouwproducten
Publikatie(s) van het Instituut voor Bewaring en Verwerking van
Landbouwprodukten (I.B.V.L.), Serie A
Publikatie(s) van het Instituut voor Landbouwtechniek en
Rationalisatie
Publikatie(s) van het Internationaal Instituut voor Landaanwin-
ning en Cultuurtechniek
Publikatie van het Laboratorium voor Tuinbouwplantenteelt der
Landbouwhogeschool
Publikatie(s) van het L.E.B.-fonds
Resultaten rassenproefvelden (Instituut voor Rassenonderzoek van
Landbouwgewassen)
Technische Berichten van de Peulvruchten Studie Combinatie
Technische Berichten van de Stichting Nederlands Graan-Centrum
Tijdschrift over Plantenziekten
Tijdschriftenschouw (I.B.V.T.)
Tuinbouwtechniek
Uitvoerige verslagen van het Bosbouwproefstation T.N.O.
Verslagen van het Instituut voor Biologisch en Scheikundig
Onderzoek

Verslagen en mededelingen van de Plantenziektenkundige Dienst
Verslag(en) betreffende het Tienjarenplan voor Graanonderzoek
Verzamelde overdrukken (Plantenziektenkundige Dienst)
Vlugschrift(en) van het Instituut voor Bewaring en Verwerking
van Landbouwprodukten (I.B.V.L.)
Vlugschrift(en) van de Plantenziektenkundige Dienst
Wageningen, Centre of Agricultural Science

Bovenstaande lijst van publikatie-reeksen is niet volledig.
Bovendien zijn een aantal handboeken door Wageningse onderzoekers
geschreven, terwijl in tal van gevallen de in tijdschriften ge-
publiceerde artikelen niet in een instituutsserie worden opgeno-
men, doch onafhankelijk van elkaar worden verspreid.

Gaarne houd ik mij voor correcties en aanvullingen aanbevolen.

Wageningen, 23 maart 1957
Instituut voor Veredeling van
Landbouwgewassen

H. de Haan

Aanvulling:

Landbouwhogeschool te Wageningen

- (I. Inaugurele redenen, openbare lessen en levensbeschrijvingen
- II. Dies- en overdrachtsredenen, gegevens betreffende studenten,
gebouwen en terreinen)

Landbouwhogeschool te Wageningen
Programma voor het studiejaar